

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W OPARCIU O PROGRAM *NOWE Słowa na start* M. Derlukiewicz

KLASA VI – 2025/2026

Treści nauczania		dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Kształcenie literackie i kulturowe	Lektura Uczeń:	Zwykle zna dłuższe teksty literackie we fragmentach. Sporadycznie wskazuje elementy świata przedstawionego.	Przeważnie wypowiada się na tematy związane z przeczytaną lekturą. Zazwyczaj rozróżnia pojęcia: fakt, opinia. Czasami nazywa elementy świata przedstawionego w utworze. Zna pojęcie: fikcja rozpoznaje fikcję literacką.	Zazwyczaj zna omawiane teksty w całości. Przeważnie potrafi sformułować opinię dotyczącą lektury. Zwykle rozróżnia pojęcia: realny, fikcyjny, fantastyczny. Najczęściej rozpoznaje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach.	Samodzielnie referuje problematykę omawianych utworów. Zawsze dokonuje oceny postępowania bohaterów, przebiegu zdarzeń. Zwykle rozróżnia pojęcia: realny, fikcyjny, fantastyczny. Zawsze rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach.	Bezbłędnie określa problematykę omawianego utworu. Perfekcyjnie ocenia postępowanie bohaterów, uzasadniając cytatami, przykładami z lektury. Świadomie wnioskuje na podstawie treści lektury, rozumie zależność zdarzeń.
	Poetyka Uczeń:	Sporadycznie odróżnia prozę od wiersza. Rzadko podaje podstawowe wyznaczniki wiersza i prozy. Przy pomocy nauczyciela wskazuje epitet, porównanie. Zazwyczaj wygłasza z pamięci zadany tekst w całości.	Czasami rozróżnia: narratora, postać mówiącą, autora. Przeważnie opisuje porządek przestrzenny w wierszu: wers, strofa, rym, rytm, rozpoznaje wiersz biały. Zwykle wyszukuje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze. Często rozróżnia ujęcie dosłowne od metaforycznego.	Zwykle wskazuje i nazywa poznane środki poetyckie w wierszu. Zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie. Często recytuje tekst ze zrozumieniem	Doskonale wyjaśnia sens metafory. Z reguły określa funkcję środków stylistycznych w utworze. Zawsze przedstawia własne rozumienie utworu z odpowiednim napięciem emocjonalnym.	Samodzielnie analizuje i interpretuje utwory, uwzględniając intencje twórcy i konteksty interpretacyjne. Perfekcyjnie porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich. Twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę literacką w interpretacji tekstów kultury. Trafnie formułuje własne hipotezy interpretacyjne i uzasadnia je

			Zazwyczaj wygłasza tekst z pamięci z zachowaniem znaków interpunkcyjnych.	oraz odpowiednią intonacją, dykcją.		w sposób przekonujący. Często podejmuje dyskusję na temat wartości i problemów zawartych w tekstach kultury. Wygłasza z pamięci tekst z odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem.
	Gatunki literackie Uczeń:	Sporadycznie potrafi rozróżnić teksty należące do epiki i liryki. Czasami rozróżnia: opowiadanie, powieść, baśń, bajkę, mit, legendę.	Zwykle rozumie pojęcia: epika, liryka. Przeważnie nazywa gatunki literackie poznane w klasach poprzednich.	Potrafi podać cechy charakterystyczne dla danego rodzaju literackiego. Dobrze posługuje się pojęciami: opowiadanie, powieść, akcja, wątek, fabuła. Potrafi poprawnie zaklasyfikować tekst do danego gatunku. Zazwyczaj podaje cechy danego utworu.	Bardzo dobrze wskazuje przynależność rodzajową danego utworu literackiego. Podaje rodzaje powieści. Zawsze podaje przykłady ze znanych utworów literackich – wydarzenia tworzące akcję, wątek, fabułę. Bezbłędnie potrafi zaklasyfikować tekst do określonego gatunku, podając cechy.	Bezbłędnie nazywa cechy gatunkowe, ilustrując przykładem z utworu. Zawsze porównuje cechy gatunkowe poznanych utworów.
	Wiedza o kulturze Uczeń:	Z pomocą nauczyciela odróżnia specyfikę różnych tekstów kulturowych.	Czasami zauważa specyfikę kompozycyjną różnych tekstów kultury. Wybiórczo zna pojęcia związane z różnymi przekazami kultury.	Na ogół zauważa stylistyczną specyfikę różnych tekstów kultury.	Zwykle ogarnia całość przekazów kulturowych, zauważa relacje między detalami. Podejmuje próby interpretacji różnych tekstów kultury.	Zawsze, samodzielnie analizuje i interpretuje teksty kultury, uwzględniając intencje twórcy i konteksty interpretacyjne. W sposób oryginalny prezentuje własne przemyślenia i refleksje. Świadomie posługuje się pojęciami związanymi z różnymi przekazami.

Kształcenie językowe	Wypowiedzenie Uczeń:	Sporadycznie rozpoznaje zdanie po osobowej formie czasownika. Zazwyczaj rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące oraz stosuje je, uwzględniając cel wypowiedzi. Z pomocą nauczyciela wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia. Na ogół rozróżnia zdanie pojedyncze od złożonego.	Przeważnie nazywa: zdanie, równoważnik zdania. Czasem rozróżnia zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie. Przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie. Na ogół rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu.	Często w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje różne rodzaje wypowiedzeń. Zwykle przekształca zdanie złożone podrzędnie na zdanie pojedyncze i odwrotnie. Zazwyczaj odróżnia rodzaj orzeczenia (czasownikowe, imienne) i podmiotu (gramatyczny, domyślny, logiczny, szeregowy). Zawsze rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe. Omawia sposób wyrażania podmiotu i orzeczenia. Na ogół zna rodzaje zdań złożonych współrzędnie.	Wie wszystko o zdaniu i równoważniku zdania. Bez problemu nazywa określenia podmiotu i orzeczenia: przydawka, dopełnienie, okolicznik. Biegle potrafi określić ich funkcję w zdaniu. Rozpoznaje rodzaje zdań złożonych współrzędnie.	Świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści programowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych. Bezbłędnie stosuje interpunkcje w zdaniu pojedynczym i złożonym.
	Części mowy Uczeń:	Przy pomocy nauczyciela rozpoznaje poznane wcześniej części mowy. Zazwyczaj określa podstawowe formy gramatyczne odmienne części mowy, stopniuje przymiotniki i przysłówki.	Zazwyczaj rozpoznaje w tekście poznane części mowy.	Dobrze określa formy odmienne części mowy, zawsze tworzy, stosuje w zdaniach.	Doskonale rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy, zawsze wie, jaką pełnią funkcję w zdaniu.	Świadomie i celowo analizuje funkcje składniowe i stylistyczne różnych części mowy w tekstach literackich i użytkowych.
		Sporadycznie rozróżnia czasowniki dokonane i niedokonane, strony czasownika.	Często potrafi utworzyć pary czasowników dokonany – niedokonany. Przekształca czasowniki na wskazaną stronę.	Na ogół wie, czym się różni czasownik dokonany od niedokonanego, strona bierna od strony czynnej.	Samodzielnie tworzy, przekształca czasowniki dokonane i niedokonane. Wie, jaką funkcję pełnią czasowniki w stronie biernej i czynnej.	Świadomie i celowo stosuje czasowniki w różnych formach i aspektach.
		Zazwyczaj wie, co to jest stopniowanie	Przeważnie odróżnia stopnie przymiotnika i przysłówka.	Samodzielnie stopniuje i rozróżnia stopnie przymiotników i przysłówków.	Bezbłędnie stosuje rodzaje stopniowania.	Bezbłędnie analizuje funkcje stylistyczne wynikające z użycia różnych stopni.

		Zazwyczaj tworzy zaimki zastępujące różne części mowy.	Zna zaimek jako odmienną część mowy.	Na ogół rozpoznaje, jaką część mowy zastępuje zaimek	Zawsze poprawnie stosuje dłuższe i krótsze formy zaimków.	Świadomie stosuje zaimki w celach stylistycznych i kompozycyjnych.
		Często wskazuje liczebnik. Sporadycznie rozpoznaje wykrzyknik i partykułę.	Zna podział liczebników. Na ogół rozpoznaje wykrzyknik i partykułę.	Zazwyczaj rozpoznaje różne typy liczebników. Zwykle poprawnie stosuje formy fleksyjne liczebników. Bez problemu rozpoznaje wykrzyknik i partykułę.	Bez przeszkód podaje przykłady różnych typów liczebników i nazywa je. Wie, jaką funkcję pełnią w zdaniu partykuła i wykrzyknik.	Doskonale analizuje funkcje liczebników, wykrzykników i partykuł w tekstach literackich.
	Ortografia i interpunkcja Uczeń:	Pisze ze słuchu, zwykle stara się stosować poznane zasady.	Przeważnie zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne poznawane na lekcjach, często stara się je stosować.	Zazwyczaj stosuje zasady poznane na lekcjach.	Najczęściej zna i poprawnie stosuje zasady poznane na lekcjach.	Zawsze zna i poprawnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne poznane na lekcjach.
	Komunikacja Uczeń:	Zazwyczaj posługuje się językiem czynnym ze świadomością celu: pyta, oznajmia, poleca, prosi, odmawia, zaprasza, itp.	Potrafi nadać wypowiedzi specyficzny styl: oficjalny, prywatny, żartobliwy w zależności od adresata i sytuacji.	Zajmuje własne stanowisko w rozmowie.	Wspiera wypowiedzi informacją: prasową, z lektury, cytuje, itp.	Doskonale dostosowuje styl i formę wypowiedzi do odbiorcy, sytuacji i intencji komunikacyjnej. Zawsze wyraża poglądy, argumentuje, wnioskuje, rozwiązuje problemy, dokonując selekcji informacji.
	Tworzenie wypowiedzi Uczeń:	Częściowo zna formy wypowiedzi poznane w kl. IV - V	W miarę samodzielnie redaguje formy wypowiedzi poznane w klasach młodszych oraz nowo poznane.	Poprawnie redaguje formy wypowiedzi, pamiętając o ich kompozycji i elementach.	Samodzielnie i poprawnie redaguje formy wypowiedzi poznane w klasach młodszych i w klasie VI.	Twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w tworzonych wypowiedziach. Chętnie tworzy oryginalne wypowiedzi, zachowując precyzję i poprawność językową.
		Zazwyczaj pisze krótkie opowiadanie, opis przeżyć. Z pomocą nauczyciela	Podejmuje próby wzbogacania opowiadania. Czasami wprowadza do opisu	Często wzbogaca opowiadanie twórcze. Pisze krótką charakterystykę postaci	Świadomie wzbogaca formy wypowiedzi poprzez wprowadzenie np. opisu,	Świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach bogate słownictwo.

		redaguje charakterystykę, list oficjalny. Podejmuje próby wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym.	postaci elementy charakterystyki. Zwykle wyróżnia spośród innych opisów - opis przeżyć. Zna elementy listu oficjalnego. Czasami redaguje wypowiedź o charakterze argumentacyjnym.	rzeczywistej i fikcyjnej, opis przeżyć. Redaguje list oficjalny. Przeważnie próbuje redagować krótki tekst o charakterze argumentacyjnym. Zazwyczaj rozróżnia argument od przykładu.	dialogu. Samodzielnie posługuje się nowo poznanymi formami wypowiedzi - charakterystyką, opisem przeżyć, listem oficjalnym. Zawsze redaguje tekst o charakterze argumentacyjnym, dobiera przykłady.	Redaguje wzorcowe, bezbłędne teksty w różnych formach. Podejmuje próby własnej twórczości literackiej.
		Na ogół poprawnie pisze plan tekstu literackiego. Podejmuje próby streszczania tekstu.	Częściowo poprawnie streszcza tekst.	Zwykle potrafi notować na różne sposoby: plan, tabelka, streszczenie.	Zawsze samodzielnie sporządza notatki, dobierając odpowiednią formę.	Tworzy notatki ze świadomością celu.
		Stara się pisać czytelnie.	Zwykle dba o estetykę pracy, pisze starannie.	Najczęściej nadaje pracy zależnie od rodzaju odpowiednią kompozycję, tytuł.	Bezbłędnie wyróżnia części tekstu zgodnie ze strukturą danej formy wypowiedzi (graficzne rozczłonkowanie tekstu).	Rozumie rolę kompozycji w tworzeniu całości wypowiedzi.
Samokształcenie	Elementy retoryki Uczeń:	Sporadycznie wypowiada się na określony temat. Czasami tworzy spójną wypowiedź, stosując odpowiednią kompozycję i układ do danej formy. Przeważnie zna zasadę stosowania akapitów, rzadko je stosuje.	Czasami wypowiada się na określony temat. Zwykle tworzy spójną wypowiedź, stosuje akapity.	Zazwyczaj wypowiada się na zadany temat. Często tworzy uporządkowaną wypowiedź, poprawną kompozycyjnie i graficznie.	Zawsze wypowiada się na podany temat, tworzy logiczną, uporządkowaną wypowiedź, poprawną kompozycyjnie i graficznie.	Aktywnie uczestniczy w dyskusji, przedstawiając przemyślane, twórcze argumenty. Świadomie i celowo wypowiada się na podany temat, stosując odpowiednia do formy kompozycję i układ graficzny. Rozumie rolę akapitu w tworzeniu całości wypowiedzi.

	Czytanie Uczeń:	Zwykle umie czytać płynnie z przygotowaniem.	Zwykle czyta z uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych i intonacji.	Potrafi dobrze, samodzielnie zinterpretować głosowo tekst.	Zawsze płynnie czyta głośno bez przygotowania, w sposób wyrazisty artykulacyjnie, przejrzysty, intencjonalnie.	Zawsze czyta z pełnym zrozumieniem różnorodne teksty, świadomie modulując głos w celu podkreślenia znaczeń. Proponuje własną interpretację tekstu.
	Czytanie ze zrozumieniem Uczeń:	Przy pomocy nauczyciela odczytuje informacje zawarte w przekazach werbalnych i niewerbalnych. Zazwyczaj odpowiada na pytania na podstawie krótkiego tekstu: wymienia, wylicza, nazywa, identyfikuje.	Zazwyczaj rozumie symbole występujące w instrukcjach, schematach, diagramach, mapach. Przeważnie wyszukuje potrzebne informacje: streszcza, wyjaśnia, cytuje.	Często odpowiednio dopasowuje symbole do przekazu, układa pytania. Podejmuje próby analizy tekstu: porównuje, klasyfikuje, charakteryzuje, określa.	Samodzielnie, bezbłędnie odczytuje informacje zawarte w przekazach niewerbalnych i werbalnych. Bardzo dobrze analizuje przeczytany tekst: wnioskuje, ocenia, uzasadnia, przewiduje.	Bez przeszkód analizuje i interpretuje teksty na poziomie dosłownym i przenośnym, odkrywając ukryte znaczenia. Samodzielnie dokonuje złożonej analizy tekstu, formułuje wnioski wykraczające poza jego dosłowne znaczenie.
	Korzystanie ze źródeł informacji Uczeń:	Wybiórczo potrafi posługiwać się słownikiem ortograficznym, języka polskiego, encyklopedią, Internetem. Rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną nowymi technologiami.	Przeważnie zna wszystkie słowniki poznane na lekcjach języka polskiego w klasach IV-VI.	Świadomie korzysta z różnych źródeł informacji zależnie od sytuacji i potrzeb.	Samodzielnie i celowo korzysta z różnych źródeł informacji.	Krytycznie ocenia źródła informacji pod kątem ich wiarygodności i przydatności. Biegle posługuje się słownikami, świadomie z nich korzysta, dobiera źródła informacji stosownie do potrzeb, gromadzi informacje. Samodzielnie doskonali formy zapisywania pozyskiwanych informacji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności

Sprawdziany pisemne, testy (przeprowadzane po zakończeniu działu tematycznego, po omówieniu lektury) - zapowiadane z wyprzedzeniem

Kartkówki (obejmują materiał z 1-3 ostatnich lekcji lub dotyczące krótkich zagadnień, lub znajomości lektury) – zapowiadane lub niezapowiadane

Dyktanda (pisanie ze słuchu lub z pamięci sprawdzające znajomość zasad ortografii i interpunkcji) – zapowiadane lub niezapowiadane

Wypracowania klasowe – prace literackie (sprawdzające umiejętność tworzenia krótkich i dłuższych form wypowiedzi przeprowadzane po wprowadzeniu, omówieniu lub powtórzeniu danej formy) – zapowiadane z wyprzedzeniem lub oceniane na bieżąco

Wypowiedzi ustne (sprawdzające stopień opanowania omawianych zagadnień, lektur; udział w dyskusji w czasie lekcji) – ocenianie bieżące

Praca na lekcji (wykonywanie zleconych pisemnych zadań w zeszycie przedmiotowym, zeszycie ćwiczeń lub na karcie pracy stosownie do zagadnienia i potrzeb metodycznych) – ocenianie bieżące

Recytacja wybranych tekstów (sprawdzenie pamięciowego opanowania tekstu, interpretacji głosowej, dykcji) - zapowiadane z wyprzedzeniem

Projekty edukacyjne indywidualne lub grupowe (związane z wybranym zagadnieniem językowym, kulturowym, lekturą) - zapowiadane z wyprzedzeniem

Inne prace: referaty, prezentacje, inscenizacje, prace plastyczno-literackie (obejmują podane zagadnienie) – zapowiadane do przygotowania lub oceniane na bieżąco

Prace dodatkowe (oponowanie, zaprezentowanie materiału celem przygotowania się i udziału w konkursach tematycznych, literackich lub recytatorskich) – zapowiadane i uzgadniane z uczącym.

Prace pisemne, sprawdziany, testy oceniane są w skali punktowej i przeliczane na ocenę wg zasad:

do 29% punktów - niedostateczny

30% - 50% punktów - dopuszczający

51% - 70% punktów – dostateczny

71% - 90% punktów – dobry

91% - 99% punktów – bardzo dobry

100% punktów – celujący

Warunki i tryb uzyskania oceny wyższej

Możliwość uzyskania oceny wyższej ma każdy uczeń po spełnieniu warunków:

- rodzic lub uczeń wyraża chęć uzyskania oceny wyższej w formie pisemnej poprzez e-dziennik;
- uczeń przystąpił w ciągu roku szkolnego do wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych;
- uczeń podejmował próby poprawy ocen niedostatecznych i dopuszczających ze sprawdzianów i prac pisemnych w wyznaczonym przez nauczyciela terminie.

Tryb uzyskania oceny wyższej:

- analiza poziomu spełnienia wymagań na ocenę przewidywaną i wyższą;
- wykonanie w terminie wyznaczonych przez nauczyciela zadań w formie ustnej, pisemnej z materiału, z którego uczeń nie spełnił wymagań na ocenę wyższą w ciągu roku szkolnego.